

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXXVII. De Ariminensi Synodo, & de fidei formula illic promulgata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἐν μεδιολάνῳ πόλει ποιήσας τὴν συνόδον καθ' ἣν συνελθόντων, οἱ ἐκ τῆς ἀνατολῆς πρὸ πάντων ψήφον κοινὴν καὶ ἀθανασίᾳ ἐκφέρειν ἠξίουν ὅπως ἀντέτα γενόμενος, τελέως ἀβατοῦ ἐκείνου ἢ ἀλεξάνδρου (ἡγή)· ὡς ἡ ἡδονὸν παυλίνου ὁ τῆς ἐν γαλλίᾳ τριβέρεως ἐπισκοποῦ, διονυσίου τε καὶ εὐσέβιου, ὧν ὁ μὲν ἀλβας τῆς ἰταλῶν μητροπόλεως ἐπίσκοπος ἦν, εὐσέβιος δὲ βρεκέλλων, πόλις δὲ αὐτῶν ἐν ἰταλίᾳ λιγύων, ὡς ἐπὶ καθαρῆσει τῆς πίστεως τῆς ἀνατολικῆς πρὸς αὐτὸν κυρώσασθαι καὶ ἀθανασίᾳ ψήφισμα, ἀναστάσιος ἐβόων μακροῦ, δόλον ὑπομνῆσαι καὶ ἀπάτην διὰ τῶν γνωσμένων τὸν χριστιανισμόν· ἐγὰρ ἀληθὴ τὴν καὶ ἀθανασίᾳ μέμψιν εἰλεγον εἶναι, ἀλλ' ἐπεὶ ἠδυσχεροῦ τῆς πίστεως ταῦτα αὐτὰς ἐπινοεῖν τοιαῦτα κεκροσγῶτων, διαλύει) μὴν τότε τῶν ἐπισκόπων ὁ σύλλογος.

A perat, ut in urbe Mediolano Episcoporum synodus haberetur. Ibi cum omnes in unum convenissent, ante omnia Orientis Episcopi postularunt, ut adversus Athanasium conmineretur: eo scilicet consilio, ut post hac Alexandriam ingredi penitus ei non liceret. Quod cum intellexisset Paulinus Trevitorum in Gallia Episcopus, & Dionysius atque Eusebius; quorum ille Albæ Metropolis Italiae; hic, Vercellæ quæ Liguriæ civitas est, erat Episcopus: Orientales videlicet id agere ac moliri, ut per confirmationem sententiæ contra Athanasium prolata, fides subverteretur: confurgentes graviter vociferari cœperunt, dolum ac fraudem strui Christianæ religioni per ea quæ geriebantur. Neque enim vera esse quæ Athanasio objiciebantur, sed ad fidei destructionem hæc ab illis excogitari. Quæ cum illi acriter inclamarent, tunc quidem solum est concilium Episcoporum.

Κεφ. λζ.

Περί τῆς ἐν Αρειμίνῳ συνόδου καὶ τῆς ἐκείσε ἐκτεθείσης πίστεως.

C A P. XXXVII.

De Ariminensi Synodo: & de fidei formula illic promulgata.

ΓΝῆς δὲ ὁ βασιλεὺς, τὸς μὲν ἐκποδῶν δι' Ἰζορίας ποιεῖ οἰκονομικὴν δὲ συνόδον συγκελεύειν ἐβέλετο, ὅπως ἀν' πάντας τὰς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους εἰς τὴν δὴσιν ἐλκύσας, ὁμοδόξας, εἰ διώαιτο, τὰς πάντας ποιήσειεν ὡς ἡ ἀπὸ ταῦτα σκεπτομένη, χαλεπὰ τὰ τῆς ὁδοῦ κατεφαίνετο, διμερῆ ἡγήσας τὴν συνόδον αὐτοῖς προσέταξεν ἐν δριμίνῳ μὲν τῆς ἰταλίας, τὸς τότε παρόντας συνελθεῖν ἐπιτρέψας· τὸς ἡ ἐν ἀνατολῇ, διὰ γραμμάτων ἐν νικομηδείᾳ τῆς βιθυνίας ἀπαντήσαι ἐκέλευσε ταῦτα μὴν ὁ βασιλεὺς σκοπῶ τῆς ὁμοφωνίας ἐκέλευσεν ἔ μὴν ἀπὸ ὁ σκοπὸς χρεσθὴν ἔχεν ἐκβασιν' ἐδετέρα γὰρ τῶν συνόδων ἑαυτῇ συνεφώνησεν, ἀλλ' ἑκατέρω διμρέθη ἔτε γὰρ οἱ ἐν δριμίνῳ συνελθόντες, ὁμοφωνήσαι δεδωίω) καὶ οἱ τῆς ἀνατολῆς συνελθόντες ἐν σελευκείᾳ τῆς ἰσαυρίας, ἔτερον χρίσμα εἰργάσαντο ὅπως μὴν ἐν ἑκάσῳ τῶν ἐχθροῦ, παροῖοντες δηλώσωμεν, πρὸς ἕτερον πρὸς

Q Uodubi comperit Imperator, illos quidem in exilium ablegavit: generale vero concilium convocare statuit, ut cunctis Orientis Episcopis ad Occidentis partes accersitis, universos, si fieri posset, ad unius fidei concordiam adduceret. Sed cum ei talia cogitanti difficultatem afferret itineris longitudo, duas in partes concilium dividi iussit. Et eos quidem qui tum aderant, apud urbem Italiae Ariminum congregari mandavit: Episcopus autem Orientis, Nicomediæ quæ civitas est Bithyniæ colligi, datis ad eos literis præcepit. Et ista quidem Imperator concordie causa decreverat. Sed ejus consilium felici successu caruit. Neutra enim synodus Episcoporum secum ipsa consensit: sed utraque contrarias in partes divisa est. Nam neque Episcopi apud Ariminum congregati, unius ejusdemque sententiæ esse poterunt: & Orientales apud Seleuciam Isauriæ collecti, novum dissidium excitavere. Porro qua ratione gesta sint singula, in progressu narrationis declarabimus, si modo pauca prius de

R ij

Eudoxio dixerimus. Quippe circa id A
 tempus mortuo Leontio qui Aëtium
 hæreticum ad Diaconatus gradum eve-
 xerat; Eudoxius Germaniciæ quæ &
 ipsa Syriæ urbs est, Episcopus, qui
 tum Romæ aderat, properandum
 sibi esse decrevit. Et cum Imperato-
 re callide collocutus, quasi Germani-
 censium civitas solatio ipsius ac pro-
 videntia indigeret, petiit ut quamprimum
 illuc redeundi potestas sibi con-
 cederetur. Imperator vero nihil
 doli suspicatus, hominem dimisit. At
 ille primores regis cubicularios adju-
 tores nactus, relicta civitate sua, B
 Episcopatum Antiochiæ per fraudem occu-
 pavit; statimque Aëtium fovere ag-
 gressus est. Et collecto Episcopo-
 rum Concilio, omni studio contendi-
 dit ut Diaconatus dignitatem ei resti-
 tueret. Verum id nequaquam perfici
 potuit, propterea quod odium ad-
 versus Aëtium, Eudoxij erga eundem
 studio potentius fuit. Ac de iis qui-
 dem hæctenus dicta sufficiant. Cate-
 rum cum Episcopi apud Ariminum
 convenissent, Orientales quidem se ad
 Concilium venisse dixerunt, nullam
 facturos. Eorum studium atque in-
 stitutum omni ope adjuvabant Ursaci-
 us & Valens, qui initio quidem Ari-
 anum dogma defenderant; postea vero
 in consubstantialis fidem consenserant,
 dato sicut ante dictum est libello Roma-
 næ urbis Pontifici. Quippe isti sem-
 per ad eorum partes transibant qui plus
 posse viderentur. Quibus sese ad-
 junxerunt Germinius, Auxentius, Demo-
 philus & Cajus. Cum igitur in confes-
 su Episcoporum, alius aliud proponere
 conaretur, Ursacius & Valens pro non
 scriptis habenda esse dixerunt, quæcun-
 que de fide antehac promulgata essent;
 & suscipiendam esse novissimam illam D
 fidei formulam, quam ipsi paulo ante
 Sirmij convenientes ediderant. His
 dictis, chartulam quam præ manibus
 habebant, legendam curarunt: terti-
 am scilicet fidei formulam, quam ipsi
 cum apud Sirmium antea composuissent,
 illic quidem occultam tenuerunt,
 uti superius commemoravi: tunc
 temporis vero Arimini publicarunt.
 Hæc autem ex Latino sermone in
 Græcum conversa sic habet. Exposita
 est fides Catholica præsentis Domi-
 no nostro Constantio, Flavio Eusebio

ἐυδοξίῳ μικρῶ μνημονεύσαντες· περὶ δὲ τὸν
 δετὸν χρόνον λεοντίου τελευτήσαντος, ὃς
 τὸν αἰρέτικὸν ἀέτιον εἰς τὴν διακονίαν προ-
 βέβηκετο, ἐυδοξίῳ γερμανικείας ἐπισκο-
 πῶν, συρείας ἵκησιν ἢ δὲ ἡ πόλις, κατὰ τὴν
 ῥώμην τότε παρῶν, ἐπείγεσθαι σκέπτεται
 καὶ τῷ βασιλεῖ δολίως διαλέγεται, ὡς
 χερζέσης τῆς γερμανικῶν πόλεως ᾠδα-
 μυθίας καὶ φυλακῆς, συγχωρηθῆναι αὐτῷ
 ταχέως ἐπάνοδον· ἐδὲν ἡ ὁ βασιλεὺς προ-
 εἰδόμενος, ἀφίπσιν αὐτόν· ὁ δὲ τὰς τελευ-
 τῶν κρατῶντας ἔχων συνεργός, τὴν ἐπι-
 σκοπείαν ἐπισκοπῶν ὑπερέβη, τὴν ἐαυτοῦ
 πόλιν ἀπέλιπε καὶ τὸν ἀέτιον συγκαρτεῖν
 ἐπειράτο, σπαρδὴν τε ἐτίθετο σιωπῆς
 ἐπισκόπων καθίσει, καὶ ἀποδῆναι αὐτῷ τῆς
 διακονίας τὴν ἀξίαν· τῆτο μὲν ἐν ἑδαμῶν
 ἐγγύετο, διότι ἐπικρατέστερον ἦν τὸ κατὰ
 ἀετίου μίσθου τῆς ἐυδοξίῳ σπαρδῆς τοσαύτα
 ἔπερὶ τῶν εἰρηδῶν τῶν ἢ ἐν τῇ ἀεμι-
 νῶ σιωπῶντων, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ, σπρ-
 τὰ κατὰ ἀθανασίῳ ᾠδαπέμφαντες σιω-
 πῆσιν ἐφασκον σιωπῶντων ὅτι
 τῇ τῶν σπαρδῆ ἑρσάνου καὶ ἐάλης, ἢ
 ἐξ ἀρχῆς μὴ τὸ τῆ ἀρχῆς συγκαρτεῖσαι
 τες δόγμα· ἐν τῷ μῶσῳ δὲ τῷ ὁμοῦσιν
 σιωπῶντων, διὰ τῆ ἐπιδοθέντος βιελίῳ
 ἐπισκόπων τῆς ῥώμης, ὡς μοι καὶ περὶ τῶν
 ἐπικρατέων ἐπικρατέων σιωπῶντων δὲ τῶν γερ-
 μανίῳ ἔανξεν, δημόφιλος τε καὶ γαίῳ
 ὡς ἐν ἐν τῷ συλλόῳ τῷ παρόντων ἄλλος ἀν-
 λθῆσιν ᾠδαπέμψαντες παρὲς τῶν, τῶν κατὰ
 οἱ περὶ ἑρσάνου καὶ ἐάλης, πάντα ἔλεγον τῶ
 περὶ τῆ πίσεως ὑπαγορευθέντων μὴ μὲν ἀρχῆς
 δὲ ἀρχῆς ἢ νεώτερον ἔχουσιν, καὶ μικρὸν ἐμπρο-
 σθεν ἐν σερμῶν σιωπῶντων ἐξέθεντο ταῦτα
 ἔλεγον, καὶ χάρτην μὴ χεῖρας ἔχοντες, ἀνα-
 γνώσκουσιν πεποιήκασιν ἄλλω ἢ ἔχουσιν πρῶ-
 τως, ἢ ἐν σερμῶν περὶ ὑπὸσαντες, ἐκεί μὲν
 ὡς καὶ περὶ τῶν ἐφίλω, ἐταμιεύσαντο τῶ
 ἢ ἐν τῇ ἀεμινῶ φανερόν τε πεποιήκασιν
 ἢ τίς ἐν ῥωμαίικῶ μὴν ἡρμηνεύθη, ἐπὶ δὲ ἐν
 τῶν τῶν τοῖς ῥήμασιν ἐξετέθη πίστις ἡ κα-
 θολικὴ ἐπι παρῶν τῶ δευτέρου καὶ
 Κωνσταντίου, ἐν ἰσαάκῳ φλαβίῳ εὐσεβίῳ

καὶ ὑπατίε τῶν λαμπροτάτων, ἐν σιρμίου τῆ
 πρὸνδεκάκαλανδῶν ἰενίων πνεύμεν εἰς ἕνα
 τὸν μόνον καὶ ἀληθινὸν Θεὸν, πατέρα παντοκρά-
 τορα, κτίστην καὶ δημιουργὸν τῶν πάντων καὶ εἰς
 ἕνα μονογενῆ υἱὸν Ἐθεῶ, τὸν πρὸ πάντων τῶν
 αἰώνων, ὃς πρὸ πάσης ἀρχῆς, καὶ πρὸ παν-
 τὸς ἐπινοημένε χροῖα, καὶ πρὸ πάσης κα-
 λαληπῆς ἐπινοίας, γεννητὸν ἀπαθῶς ἐκ Ἐ-
 Θεῶ δι' οὐ τε αἰῶνες καθήρπιδθησαν, καὶ τὰ
 πάντα ἐγένετο γεννητὸν ἢ μονογενῆ, μόνον
 ἐκ μόνου ὑπὸ Ἐπατρὸς, Θεὸν ἐκ Θεῶ, ὁμοιοὶ τῶν
 ἁγνῶν αὐτῶν πατρὶ καὶ τὰς γραφάς ἐτὴν
 ἁγνῶν ἐδ' εἰς ἐπίστα) ἢ μόνος ὁ ἁγνῶν αὐ-
 τῶν πατρὶ ἔστιν ἵσμεν τὸν μονογενῆ αὐτῶ υἱὸν,
 νεύματι πατρὶ καὶ πατρὶ ἁγνῶν ἐκ τῶν ἁγ-
 νῶν εἰς ἀθέτησιν τῆς ἀμαρτίας, καὶ γεννητὸν ἐκ
 μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἀναστροφῆς αὐτῶν
 μαθητῶν, καὶ πᾶσαι τὴν οἰκονομίαν πληρώσαντα
 καὶ τὴν πατρὶκὴν βέλησιν ἑσαυρωθέντα, καὶ ἁπο-
 θανούτα, καὶ εἰς τὰ κατὰ χροῖα καλεσθέντα, καὶ
 τὰ ἐκείσε οἰκονομήσαντα ὃν πυλωροὶ αὐτῶ
 ἰδοῦντες ἐφείξαν ὃ ἀναστάντα τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
 καὶ ἀναστροφῆς αὐτῶν μαθητῶν καὶ τεσσαρά-
 κοντα ἡμερῶν πληρωμένων, ἀναληφθέντα εἰς
 τὰς ἁγνῶν, ὃς καθέζομενον ἐκ δεξιῶν τῆ πα-
 τρὸς ὃ ἐλθούμενον τῆ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆ δόξης
 τῆ πατρὶκῆ, ἁποδοῦντα ἕκαστῳ κατὰ τὰ ἔργα
 αὐτῶ καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὃ αὐτὸς ὁ μονογενῆς
 Ἐθεῶ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπηγάλατο πέμ-
 ψαι τῶν ἁγνῶν τῶν ἀνθρώπων, τὸν πατέρα κληθῆναι,
 κατὰ τὸ γεννητὸν ἀπέρχομαι πρὸς τὸν
 πατέρα μου, ὃς πατέρα καλέσω τὸν πατέρα μου, καὶ
 ἄλλον πατέρα κληθῆναι πέμψαι ὑμῖν τὸ πνεῦμα τῆ
 ἀληθείας ὃ ἐκείνῳ ἐκ Ἐμεῶ λήψεται, καὶ διδά-
 ξαι καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα τὸ ὄνομα τῆς
 ἐτίας διὰ τὸ ἀπλῆτερον ὑπὸ τῶν πατέρων τε-
 θῆσθαι, ἀγνωστὸν ἢ ὑπὸ τῶν λαῶν, σκάνδα-
 λον φέρειν, διὰ τὸ μήτε τὰς γραφὰς τῆτο
 πατρὶ καὶ ἡρεσε τῆτο πατρὶ καὶ παντε-
 λῶς μηδ' ἐμὴν μνήμην ἐτίας ἐπὶ Θεῶ εἶναι
 Ἐλοπιε, διὰ τὸ τὰς θείας γραφὰς μηδ' αὐτῶ
 πατρὸς καὶ ὑεῖς ἐτίας μεμνηθῆσθαι ὁμοιοὶ ἢ
 λέγομεν τὸν υἱὸν τῶν πατέρων κατὰ πάντα, ὡς
 αἱ ἁγνῶν γραφὰς λέγουσιν τε καὶ διδάσκουσιν
 τῆτων ἀναγνωθέντων, διανασαντες οἷς
 ταῦτα ἐκ ἡρεσκῶν ἐφασαν ἢ δ' ἐομένους πίστεως
 οὐκ ἔλαττα σκεληθῆμεν ὑγιῆ γδ φυλάτ-

A & Hypatio viris clarissimis Consulibus,
 Sirmij die undecimo calendas Iunias.
 Credimus in unum solum ac verum
 Deum patrem omnipotentem, creato-
 rem conditoremque omnium. Et in
 unum filium Dei unigenitum, qui ante
 omnia saecula, ante omne principium
 & omne tempus quod intelligentiâ
 percipi potest; ante omnem denique
 comprehensibilem notionem, sine pas-
 sione genitus est ex Deo: per quem &
 saecula condita, & omnia facta sunt:
 qui genitus est ex patre unigenitus,
 solus ex solo, Deus ex Deo, similis pa-
 tri qui ipsum genuit, secundum Scri-
 pturas: cujus generationem nemo
 novit, nisi pater qui ipsum genuit.
 Hunc unigenitum filium Dei, nutu
 paterno è caelo in terras advenisse sci-
 mus ad peccatum abolendum, & ex
 Maria Virgine natum, versatum cum
 discipulis, juxta patris voluntatem
 omnem dispensationem adimplevisse,
 crucifixum, & mortuum esse, & ad
 inferos descendentem, quae illic a-
 genda erant disposuisse. Quem con-
 spicati inferorum janitores tremue-
 runt. Qui tertia post die resurre-
 xit, & cum discipulis suis versatus
 est. Et completis quadraginta diebus
 ascendit ad caelum, sedetque ad dex-
 teram patris, ut unicuique reddat
 mercedem operum suorum. Et in Spi-
 ritum Sanctum, quem unigenitus
 ipse Dei filius Iesus Christus missu-
 rum se promisit generi humano,
 consolatorem & advocatum sicut
 scriptum est. Vado ad patrem me-
 um & rogabo illum: ipse vero ali-
 um consolatorem mittet vobis, Spi-
 ritum veritatis. Ille accipiet à me,
 & docebit vos ac suggeret omnia.
 Nomen vero substantiae quod à pa-
 tribus simplicius positum, à populo
 verò minimè intellectum offensionem
 est plurimis, propterea quòd in scri-
 pturis non continetur, placuit omnino
 removeri, nec ullam deinceps cum
 de Deo sermo est, substantiae fieri
 mentionem, quoniam Scripturae sa-
 crae nusquam meminerunt substantiae
 patris & filij. Filium vero per omnia
 similem patri dicimus, quemadmo-
 dum sanctae Scripturae dicunt ac do-
 cent. Quibus recitatis, ij quibus ista
 non placebant, confurgentes dixerunt:
 non propterea huc venimus quod ege-
 remus fide; eam enim integram ser-

vamus quàm à majoribus accepimus. A Sed idcirco venimus, ut si qua novitas circa illam emerferit, eam reprimamus. Quamobrem si ea quæ recitata sunt nihil habent novitatis, aperte jam anathemati subjicite hæresin Arianam, quemadmodum & alias hæreses vetus Ecclesiæ regulæ tanquam impias rejecit. Impium enim Arii dogma tumultus ac seditiones ad hunc usque diem in Ecclesia excitavisse, orbi terrarum manifestissimum est. Hæc conditio cum ab Ursacio, Valente, Germinio, Auxentio, Demophilo & Cajo non admitteretur, penitus divulsit Ecclesiam. Etenim isti quidem ea quæ tum in Synodo Ariminensi recitata fuerant amplexi sunt: alij vero Nicænam fidem denuo confirmarunt. Inscriptionem autem illam quæ præfixa erat fidei supra recitata, magnopere deniserunt. Ac præcipue Athanasius in epistola ad familiares, ubi ad verbum ita scribit. Quid enim deerat doctrinæ Ecclesiæ Catholicæ ad pietatem? ut nunc de fide inquirant, & præsentium temporum Consulatum expositioni fidei suæ præfigant. Ursacius enim & Valens atque Germinius id fecerunt, quod nec factum, nec auditum est unquam apud Christianos. Nam cum eam fidem perscripsissent quam ipsi amplecti volebant, Consulatum præsentis anni, & mensẽ ac diem prænotaverunt, ut omnibus prudentibus viris palam facerent, fidem ipsorum non olim, sed nunc primum sub Constantio initium accepisse. Quippe illi suam ipsorum hæresin spectantes, cuncta scripsere. Præterea cum de Domino se scribere præ se ferrent, alium Dominum suum nominarunt, Constantium scilicet. Hic enim vim ac potentiam impietati ipsorum subministrabat. Sed & illum Imperatorem æternum appellarunt, ipsi qui filium Dei sempiternum esse negant, adeo præ impietate infensi sunt hostes Christi. Sed fortasse sanctorum Prophetarum chronographia exemplum illis præbuit ad Consules prænotandos. Verum si hoc ausi fuerint dicere, inficitiam suam eo maxime prodent. Sanctorum enim Prophetiæ mentionem temporum faciunt. Esaias quidem & Osee temporibus Osæ, Iotham, Achas & Ezechie vixerunt: Hieremias vero temporibus Iosæ: Ezechiel autem &

τομεν, ἣν ἔξ ἀρχῆς παρήλθη φησὶν ἀλλ' ἵνα εἰς περὶ ταύτην καινοδομία χροῖσθ, ταύτην καλύσωμεν· εἰ ἐν τὰ ἀναγνωσθέντα μηδὲν καινοδομεῖ. Φανερώς ἠδη τὴν ἀρσάνην αἵρεσιν ἀναθεματίσατε, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰς ἄλλας αἵρέσεις ὁ παλαιὸς κανὼν τῆς ἐκκλησίας ὡς βλασφημίας ἐξέβαλεν· ὅπ γὰρ τὸ βλάσφημον δόξαι δόγμα τὰς θορύβους τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀχεινὸν γνωμένας ἐκίνησε ταραχάς, τὸτο τῆ οἰκουμενῆ δ' ἵλον καθέστηκεν· αὐτὴ ἡ πρόστασις ἡ ἐπιτοῶν περὶ ἑρσάκιον καὶ ἐαλένηα, γερμάνιον τε καὶ αὐξένιον, καὶ δημοφίλον καὶ γάϊον μὴ δεχθεῖσα, τελείως τὴν ἐκκλησίαν διέσπασεν· ἐτοιμὴ γὰρ τοῖς τότε καὶ τὴν ἐν αἰεμίῳ ἀναγνωσθεῖσα παρρησιασθεῖσιν οἱ ὅτι τὴν ἐνικαίᾳ αὐτῆς ἐκίρωσαν καλεγγέλασαν ὅτι τῆς παρρησιασθεῖσιν τῶν ἀναγνωσθέντων μάλιστ' ἀθανάσιον, δι' ὃν πρὸς τὴν αὐτῆς γνώμης Ἰπσιέλλων, τοιαύτην λέξιν φησὶν ἡ γὰρ ἐπέδασκαλίας εἰς εὐσεβίαν τῆ καθολικῆς ἐκκλησίας, ἵνα νὸν ἐπὶ πσεως ζήλωσι, ἐπὶ τῆ ὑπαλείῳ τῶν παρρησιῶν χροῖσθ πρὸς τὴν παρ' αὐτῶν ἐκλυθημένων ῥημάτων δὴ τῆς πρὸς πσεως ἑρσάκιον γὰρ καὶ ἐαλένης καὶ γερμάνιον πεποιήκασι, ὁ μὴ τε γέγονεν, μὴ τε κἀκεῖνη ποῖε παρρησιῶν χροῖσθ· γὰρ φησὶν γὰρ ἡ ἐπιτοῶν ἠθέλον αὐτοῖς πσεύειν, προέταξαν τὴν παρρησιῶν, καὶ τὸν μῆνα, καὶ τὴν ἡμέραν τῆ παρρησιῶν χροῖσθ, ἵνα δεῖξωσι πᾶσι τοῖς φρονημοῖς, ὅτι μὴ πρότερον, ἀλλὰ νὸν Ἰπσιέλλων, ἀρχὴν ἔχει τῶν ἡμερῶν πάντες γὰρ πρὸς τὴν ἰδίαν αἵρεσιν βλέποντες ἐγραφοῖν πρὸς τὴν παρρησιῶν κυρία παρρησιῶν γράφειν, αὐτῶν δεσποτῶν αὐτῶν ὀνομάξωσι κωνσταντῶν αὐτῶν γὰρ ἡν, ὁ τὴν δυναστείαν τῆ ἀσεβείας αὐτοῖς παρέχων καὶ αἰώνιον δὲ αὐτὸν βασιλεὺς εἰρήκασι, οἱ τὸν ὑὸν αἰδίου δυνάμειοι ἔτι εἰσὶ πρὸς ἀσεβίαν χειρομαχοὶ ἀλλ' ἵνα ἐσὶν αὐτοῖς πρόσφασις τῆς ὑπαλείας, ἡ τῆς ἀγίων παρρησιῶν χροῖσθ· ἀλλὰ καὶ τὸτο τολμήσωσι εἰπεῖν, πολὺ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν ἐξαγγέλλωσθ· αἰ μὴν γὰρ τῶν ἀγίων παρρησιῶν χροῖσθ ἔχουσι μνήμην καὶ Ἡσαΐας μὲν καὶ Ὡσὴ ἐν ἡμέραις Ὀζιῶν καὶ Ἰαθὰμ καὶ Ἀχάζ καὶ Ἐζεκιῶν γεγονόσθ· Ἰερουσαλὴμ δὲ, ἐν ἡμέραις Ἰωσῆ· Ἰεζεκίη δὲ

num, sic isti pro Christo Constantium A
fibi Dominum adfiscunt. Quod si jux-
ta illorum sententiam ab hoc Consulatu
initium fides accepit: Quid facient pa-
tres ac beati martyres? Quid ipsi factu-
ri sunt iis quos in fide instituerunt, &
qui ante istos Consules mortui sunt?
Qua ratione eos ad vitam revocabunt,
ut quæ ipsi docuerunt, ea nunc ex eor-
um animis evellant, & ista quæ nunc
primum invenisse se scribunt, illis infe-
rant? Adeo sunt imperiti ac rudes, nec
quidquam aliud norunt quàm excusa-
tiones confingere, easque indecoras
& improbables, quæ illicò rebus ipsis B
confutentur. Hæc sunt quæ Athanasius
in epistola ad familiares suos scripsit.
Poterunt autem Studiosi, ubi episto-
lam ipsam nacti fuerint, quæcunque illic
gnaviter sunt ab auctore dicta cognosce-
re. Nos enim brevitatæ studio, par-
tem duntaxat illius epistolæ hoc loco
posuimus. Porro sciendum est, Ursaci-
um, Valentem, Auxentium cum
Germinio, Cajo atque Demophilo,
à synodo fuisse depositos, eo quòd
Arianam hæresin anathemate damnare
noluissent. Quam quidem depositio-
nem cum isti ægro animo ferrent, oci-
ùs ad Imperatorem properarunt, eam
fidei formulam quæ in synodo perlecta
fuerat, secum deferentes. Synodus ve-
rò ea quæ decreverat, Imperatori per
epistolam significavit: quæ ex Latino
sermone in Græcum translata, hunc
continet sensum.

*Epistola synodi Ariminensis ad Imperato-
rem Constantium.*

Iubente Deo & præcepto pietatis
vestræ credimus esse dispositum, ut ad
Ariminensium locum ex diversis pro-
vinciis Occidentalium Episcopi venire-
mus: ut & fides claresceret omnibus
Ecclesiæ Catholicæ, & hæretici nosce-
rentur. Dum enim omnes qui recte
sapimus contrafactarem, placuit ut
fidem ab antiquitate perseverantem,
quam per Prophetas, Evangelia &
Apostolos, per ipsum Deum & Do-
minum nostrum Iesum Christum, sal-
vatorem imperij tui & largitorem salu-
tis tuæ accepimus, quam semper ob-
tinuimus, teneamus. Nefas enim
duximus, recte & iuste sancitorum ali-
quid mutilare: & eorum qui in Nicæno
tractatu confederant unà cum gloriose

ἔτιως ἔτοι ἀντί τῶν Χειρῶν, δεσποτῶν κωνσταν-
τινῶν ἐπιγράφοι)· εἰ ἢ καὶ αὐτὰς δὸς τῆς νύ-
κτος ἰσαλείας δόχην ἢ πίσις ἔχει, τί ποιήσασιν οἱ
πατέρες, καὶ οἱ μακάριοι μάρτυρες; τί ἢ καὶ
αὐτοὶ ποιήσασιν παρ' αὐτῶν κατήχηθῆναι,
καὶ πρὸς τὴν ἰσαλείας ταύτης κοιμηθῆναι; πῶς
αὐτοὶ ἐγείρωσιν, ἵνα ἀμὴν ἔδοξαν δεδίδαχ-
ναι τέρας ἀπαλείψωσιν ἀπὸ τῶν ὡς ἐφευρό-
ντες ἔγραψαν, ἐπαπέρωσιν αὐτοῖς; ἔτιως εἰ-
σὶν ἀμαθεῖς, μόνον εἰδούσις πλάττειν παροφθα-
σαι, καὶ ταύτας ἀπεπεῖς καὶ ἀπιδάνεις, ἐχέσασιν
ἐν τῷ τὸν ἔλεγχον. Τοιαῦτα μὴ ἀθανάσιον
τοῖς ἑαυτῶν γνώριμοις ἐπέσειλην. Ὁμοίως ἢ τοῖς
φιλομαθεῖσιν ἀναζητήσασιν τὴν ἐπιστολήν, γινώ-
σκοντες ἐν αὐτῇ διωκτικῶς εἰρημῶν: ἡμεῖς γὰρ
μέρος αὐτῆς ἐν ταύτῃ παρὰ θεοῦ καμῶν, τὸ μὴ
καθίελε τὰς πρὸς ἐσάλευτα καὶ ἐρσάκιον, ἀλλ' ἐπι-
λόν τε ἔργον καὶ γάριον καὶ δημόφιλον, ὅτι
τὴν ἀρετῶν δόξαν ἀναθεματῆσαι ἐκατέδ-
ξαντο διὸ ἔτοι μὴ ἀνακαλῆντες ἐπὶ τῇ κα-
ταπέσει, πρὸς τὸν βασιλέα ταχέως ἀνέδρα-
μον, ἐπικομιζόμενοι τὴν ἀναγωγὴν εἶσαν ἐν τῇ
σωδῶ τῆς πίσεως ἐκδοσῶν ἢ σωδῶ τῆς δι-
ἐπιστολῆς γνώριμα τὰ ἰσῶν αὐτῆς γνώριμα
καθίεση τῷ βασιλεῖ. ἥς ἐκ ῥωμαϊκῶν με-
ληθεύσασιν, ἡδ' ἐστὶν ἡ διανοία.

Ἐπιστολὴ τῆς ἐν δριμύνῳ σωδῶ πρὸς τὸν βα-
σιλέα κωνσταντινῶν

Ἐκ τε τῶν Θεῶν καλεῖσθαι, καὶ τῆς εὐσεβείας
πρὸς ἀίματος, τὰ πάλαι δόγματι ἐν τῇ γ-
γρητῶν πεισῶν εἰς γὰρ δριμύνον ἐκ παλαιῶν
τῆς πρὸς δύσιν πόλεων, εἰς τὸ αὐτὸ πάντες ἐπι-
σκοποὶ συνήλθομεν ἵνα καὶ ἡ πίστις τῆς καθολι-
κῆς ἐκκλησίας γνωριθῆ, καὶ οἱ τὰναντία φρε-
νῶντες ἐκδηλοῦν γῶν) ὡς γὰρ ἐπὶ πλείστον δια-
σκοπῶντες εὐρηκαμῶν, δεξοὶν ἐφάνη, τὴν πί-
σιν τὴν ἐκ παλαιῶν διαμῶνσαν, ἣν καὶ οἱ πα-
τὴρ καὶ τὰ εὐαγγέλια, καὶ οἱ ἀπόστολοι δι-
ἐκ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χειρῶν ἐκήρυξαν, ἔτι
τῆς σῆς βασιλείας φερεῖ ἔκ τῆς σῆς βίσεως
πρὸς ἅτε ἵνα ταύτην καταχόνης φυλάξω-
μεν, καὶ φυλάτῶντες μέχρι τέλους διατηρή-
μεν ἀτοπον γὰρ καὶ ἀθέμιτον ἐφάνη, τῶν ἐ-
τῶν καὶ δικαίως ὠρισμένων τῶν μελλόντων
καὶ τῶν ἐν νικαίᾳ κοινῇ μὲν τῶν ἐνδοξοτάτων

σα πατρός κ' βασιλέως κωνσταντίνου ἐσκεμμέ-
 νων, ὧν ἡ διδασκαλία τὴν καὶ τὸ φρόνημα διήλ-
 θέτε ἐκκηρύχθη εἰς πάσας ἀνθρώπων ἀκοάς
 τε καὶ διανοίας· ἥτις ἀπίστα μόνη καὶ ὀλε-
 τήρ τῆς ἀρετῆς αἰρέσεως ὑπῆρξε δι' ἧς ἐμό-
 νον αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ ἀλοιπαὶ αἰρέσεις καθη-
 ρέθησαν ἐν ἧ ὄντως καὶ τὸ παροδ' εἶναι πισφα-
 λερὸν, καὶ τὸ ἀφελῆσαι τὸ πικίνδυνον ὑπάρ-
 χει ὡς εἶπε καὶ θάτερον γράσει, ἔσαι τοῖς
 ἐχθροῖς ἀδεία τὴν ποιῆν ἀπεβέβηκε· ὅθεν
 ἐρσάκιος τε καὶ ἑάλως, ἐπεὶ δὲ ἐκπαλαι μετε-
 χοίτε καὶ σύμφωνες ἔαφρατικῶς δόγματ' ἔ-
 ἦσαν καθεστηκότες, ἐκ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας
 χωρεθέντες ἀπεφάνθησαν ἡς ἵνα μετὰ χω-
 σιν, ἐφ' οἷς ἑαυτοῖς σωματικῶς πλημμε-
 λήσαντες, μετὰ νοίας τὴν καὶ συγνώμης ἠξίον
 τυχεῖν, ὡς καὶ τὰ ἐγγραφα τὰ ὑπὲρ ἐκείνων γε-
 γρημένα μαρτυρεῖ δι' ὧν ἀπάντων φειδὼ
 γεγήρη, καὶ τῶν ἐγκλημάτων συγνώμη ἦν ἡ
 ὁ καιρὸς καθ' ὃν ταῦτα ἐπράχθη, ὅτε ἐν με-
 διολάνῳ τὸ συνέδριον τῆς σωμῶδ' σωματικῶ-
 λῆτο, συμπαραβῆναι ἡ καὶ τῶν περὶ σφετέρων τῆς
 ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐγνωκότες ἡ ἅμα καὶ τὸν
 μὲν τὴν τελευτῶν ἄξιον μνήμης κωνσταντίνου,
 μὲν πάσης ἀκερβείας καὶ ἑξέλασεως τὴν
 συγγραφεῖσαν πίστιν ἐκτεθεικότα· ἐπεὶ δὲ ἡ ὡς
 ἑξ ἀνθρώπων ἐγγύετο βασιλεύεις, ἐπὶ τὴν
 ὀφειλομένην εἰρήνην ἀνεχώρησεν, ἀποποι-
 ῶν ἑνομισαμὲν εἶναι μετ' ἐκείνων τὴν καινοτομίαν,
 καὶ τὸς ἄλλους ἀγίας ὁμολογητῶν ἐμαρτυρας,
 τὰς καὶ τὰς ἑξ δόγματ' ὑπογραφεῖς τε καὶ
 εὐρετὰς ὑποειδέναι οἱ πνευ καὶ τὸν παλαιὸν τὴν
 καθολικῆς ἐκκλησίας θεσμὸν, ἀπᾶντα φρο-
 νῶντες διαμεμνήκασιν ὧν ὁ Θεὸς τὴν πίστιν καὶ
 εἰς τὰς σὰς χρόνας τῆς βασιλείας μετέδωκε,
 δια τὸν Κυρίον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς σοὶ καὶ
 τὸ βασιλεύειν ἔτις ὑπῆρξεν, ὡς καὶ τὴν καὶ ἡμᾶς οἰκουμενικῶς κερθεῖν πάλιν γενέοι ἐλευ-
 νοὶ καὶ οἰκίροι τῶν φρονήματι, ἀθεμίτω τολμήματι τὴν δυοσεβῆς φρονήσεως κήρυκας ἑαυ-
 τὰς ἀνήγειλαν, καὶ τὴν χρεῖσαν ἀνατρεπὴν πᾶν τὸ τὴν ἀληθείας σὺντάγμα· ὡς γὰρ καὶ τὸ
 σὸν περὶ ἄλλα τὸ συνέδριον τὴν σωμῶδ' σωματικῶς εἶτο, καὶ κείνοι τὴν ἰδίας ἀπάτης ἐβύμ-
 νεν τὴν σκέψιν ἐπὶ φρόνῳ γὰρ πανουργία πνί καὶ παραχρη προσφρονήεις πικανοτομεῖν, τῆς
 τοιαύτης ἑτεροίας τὰς σωμαλισκομῆδες εὐρόντες γερμανίον, ἀυξέντιον καὶ γάϊον, τὰς
 τὴν ἔρω καὶ διχοστασίαν ἐμποιῶντας ὧν ἡ διδασκαλία μία μὲν ἔσα, πᾶν πλήθ' ὑ-
 βλασφημιῶν ὑπεβέβηκεν ὡς ἡ σωμῶδ' ἔχει τὴν αὐτῆς παροδ' αἰρέσεως ὄντας, ἔτε ὁμο-
 γνώμονεν ἔσα ἐφ' οἷς κακῶς ἐφρόνεν, εἰς τὸ σημεῖον ἡμῶν μετὰ γὰρ ἑαυτὰς, ὡς
 ὁρκεῖν ἕτερον γράφειν ἦν ἡ καιρὸς βραχὺς, ὁ καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν ἑξελείχων ἵνα μὴ

A memoria Constantino patre pietatis
 tua. Qui tractatus manifestatus est &
 insinuatibus mentibus populorum, &
 contra heresin Arianam tunc oppositus
 invenitur, ut non solum ipsa, sed etiam
 reliquæ hereses inde sint expugnatae. A
 quo si aliquid demptum fuerit, vene-
 nis hæreticorum aditus panditur. Ideo
 Ursacius & Valens in suspicionem ejus-
 dem hereseos Arianæ venerunt aliquan-
 do, & suspensi erant à communione. Et
 rogaverunt veniam, sicut eorum conti-
 nent scripta. Quam meruerunt tunc
 temporis à Concilio Mediolanensi, ad-
 sistentibus etiam legatis Romanæ Ec-
 clesiæ. Constantino præsentem in hoc,
 cum magno examine fuisset conscrit-
 ptum, quod tenens baptizatus ad quietem
 Dei commigravit, nefas putamus inde
 aliquid mutilare, & tot Sanctos &
 Confessores & successores Martyrum,
 ipsius tractatus conscriptores in aliquo
 remove, cum & ipsi præteritorum
 Catholicæ Ecclesiæ scriptorum cuncta
 servaverint. Manfitque usque in hæc
 tempora, quibus pietas tua à Deo pa-
 tre per Deum & Dominum nostrum
 Iesum Christum potestatem regendi or-
 bis accepit. Verum miseri homines &
 infelici sensu præditi, iterum ausu teme-
 rario se præcones impiæ doctrinæ re-
 nunciaverunt: & nunc etiam conantur
 convellere quod fuerat positum ratio-
 ne. Etenim cum pietatis tuæ literæ
 iusserint tractari de fide, offerebatur
 nobis à supradictis turbatoribus Ecclē-
 siarum, adlociato Germinio, Auxentio
 & Cajo, novum nescio quid consideran-
 dum, quod multa perversæ doctrinæ
 continebat. At vero eū videretur displicere
 quod offererebant publicè in Conci-
 lio, putaverunt aliter esse conscribendū.
 Et quidem hæc brevi tempore saepe mu-
 tasse, manifestum est. Sed ne Ecclesiæ

S

frequentius perturbentur, placuit instituta vetera rata atque inviolabilia servari: supradictos vero à communione nostra removeri. Ad instruendam igitur tuam clementiam legatos nostros direximus, Concilij sententiam per literas nostras nunciaturos. Quibus hoc ipsum solum mandavimus, ut non aliter legationem perferrent, quam statuta vetera permanere firmissima: ut & sapientia tua cognosceret, non hoc quod promiserant supradicti Valens & Ursacius Germinius & Caeus, si sublatum fuisset quidpiam, pacem posse compleri. Quo enim modo pax servari possit ab ijs qui pacem subvertunt? Magis enim turbatio cunctis regionibus, & praecipue Ecclesia Romana immissa est. Ob quam rem tuam rogamus clementiam, ut placidis auribus & sereno vultu universos legatos nostros & aspicias & audias: neve aliquid permittat clementia tua in injuriam veterum convelli, sed manere ea quae à majoribus nostris accepimus; quos & fuisse prudentes, & sine Spiritu sancto Dei non egisse confidimus. Quia ista novitate non solum fideles populi perturbati sunt, verum etiam infideles ad credulitatem verantur accedere. Oramus etiam ut praecipias, tot Episcopos qui Arimino detinentur, inter quos plurimi sunt qui ætate & paupertate defecti sunt, ad suam provinciam remeare; ne destituti suis Episcopis laborent populi Ecclesiarum. Hoc etiam frequentius postulamus, ut nihil innovetur, nihil minuat; sed maneat incorrupta quae patris sanctae pietatis tuae temporibus, & tuis religiosis saeculis permanferunt. Nec jam nos fatigari aut convelli à sedibus nostris tua sancta prudentia permittat: sed quieti cum populis suis Episcopi vacent semper postulationibus, quas habent pro salute tua, & pro regno tuo, & pro pace quam tibi divinitas pro meritis tuis profundam ac perpetuam largiatur. Legati autem nostri, & subscriptiones & nomina Episcoporum vel legatorum referent; sicut ijdem alià scripturà instruent tuam sanctam religiosamque prudentiam.

Α ἐν τοῖς ἀυλοῖς τοῖς αἰετὰ τῆς ἐκκλησίας παρ-
 πίη, & ταραχῆ & φόρῳ & καλῶς ἔμενον
 ἅπαντα συλχῆ, βέβαιον ἐφάνη, τὰ πάλαι ὀ-
 εισμένα, ἔμμονα & ἀμετακίνητα διαφυ-
 λάθειν τὰς ἵερωεργημάτων, ἀπὸ τῆς ἡμετέ-
 ρας κοινῶν ἀποκεχωρισθῆ δι' ἡμῶν,
 τὰς ἀναδιδ' ἀξάντας πρὸς τὴν σὺν
 Ἰπείκειαν ἀπεσάλκαμν, τὴν γνώμην τὴν
 σκεδασθῆ διὰ τῆς Ἰπείκειας μιλύθλιας τοῖς
 γε πρὸς εὐσεύσαι πρὸς γε πάντων τῶν παρεκε-
 λευσάμεθα, τῶ τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἅσα ἀεικλῶν
 τῶ πάλαι δερχαίων κ' δικαίων ὀρωμῶν: αἱ
 & τὴν σὺν ἀναδιδ' ἀξασιν ὀσιότηα, ὅπ' ἔχ' ἰ-
 σσεῖ ἔφθασαν ἔρσάκιός τε κ' ἔαλης, ἔσαι εἰρή-
 νη, εἴπερ πῶν δικαίων ἀνατραπή πῶς γ' εἰ-
 ρήνῳ οἷόν τε ἀγειν, τὰς τῶ εἰρήνῳ καὶ ἀλῶν
 τας: μάλλον γ' εἰς κ' ταραχῆ ἐκ τῶν σὺν
 ταῖς λοιπαῖς πόλεσι, καὶ τῆ τῶ ῥωμαίων ἐκ-
 κλησία γρησῆ: διὸ δὴ κ' ἱκετεύομεν τὴν σὺν
 Ἰπείκειαν, ἵνα πρὸς ἡμῶν ἀκοαῖς κ' γαληναῖ
 βλέμματι, τὰ τ' ἡμέτερας πρὸς εὐσεύσαι ἀπεί-
 σεας, μὴ τε πρὸς ὑβρῶν τῶν τελεθ' ἀλεκότε
 καμὸν π' μετὰ ἀπείκειαν Ἰπείκειας ἀλλ' ἔσ-
 σης ἡμῶν ἐμῶν τοῖς πρὸς τῶν περγόνων ἰ-
 ειδ' εἰσῆτε κ' νενομοθετημένοι: ἔς ἅπαντα μὴ
 ἀλχνοῖας τε κ' φρονησεως καὶ πνεύματ' ὀ-
 ἀγῆς πεποικέναι φήσαιμεν ἀν' τὰ γ' ἰ-
 παρ' ἐκείνων καινοτομήματα, τοῖς μὲν πρὸς
 εὐσεύσαι, ἀπίσαν ἔμποικῆ τοῖς δὲ ἀπίσαν
 σιν, ὀμότηα: ἱκετεύομεν ἵπ, ἵνα κελύσει
 τὰς ἐπισκόπους τὰς ἐν ταῖς ἀλλοδαπαῖς δια-
 τρεθῶντας, ἔς καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἐπίπονον, καὶ
 τὸ τῆς πεινίας ἐνδεῆς πρὸς τὴν εἰς τὰ οἰκεία
 ἀνακομιδῶν ῥαδίαν ποιήσας, ἵνα μὴ ἔσ-
 μοι τῶν ἐπισκοπῶν αἱ ἐκκλησία διαμῶνται
 ἐπ' ἵπ πρὸς ἅπαντα τῶν δ' εὐσεύσαι, ἵνα μὴ
 ἐλλείπει τῶν πρὸς ὑμῶν ἀντων, μὴ τε πρὸς
 νάη: ἀλλὰ πάντα ἀρρηκῆ διαμῶνται ἐκ τῶ
 σὲ πατρὸς εὐσεύσαι, κ' εἰς τὸν νόν χρονον δια-
 φυλαθόμενα: μὴ τε λοιπὸν ἡμῶν μοχθη-
 καὶ ἐκτὸς τῶν ἰδίων παρσικῶν ἐπ' ἡμῶν
 γρησῆ: ἀλλ' ἵνα οἱ ἐπισκοποὶ σὺν τοῖς ἰδίοις

λαοῖς, μετ' εἰρήνης εἰς εὐχάσ τε & λατρείας χολὴν ἄγοιεν, ἱκετεύοντες ὑπὲρ τῆς σὺν
 Καίρειας καὶ βασιλείας κ' εἰρήνης, ἣν ἡ θεοῦτος οἱ εἰς τὸ διωκεῖς χαλεπῆται οἱ
 ἡμέτεροι πρὸς εὐσεύσαι, καὶ τὰς τῶν ἐπισκοπῶν πρὸς εὐσεύσαι κομ-
 ζασιν: οἱ τινες καὶ ἔξ αὐτῶν τῶν θεῶν γραφῶν, τὴν σὺν ἀναδιδ' ἀξασιν θεοῦτος

ταυτα μὲν ἐν ἡ συνόδῳ ἐγράψεν, καὶ δι' ἐπισκόπων ἀπέστειλεν οἱ μὲν τοὺς παλαιούς, καὶ ἀλάλιαν φθάσαντες τὴν τέτων ἀφίξιν, πρὸ διαβάλλουσι μὴ τὴν συνόδον, ἐπιδείξαντες ἢ ἐπεκομίζοντο πύσως ἐκδοσιν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐκ πολλῆς ψυχῆς τῆς ἀρετῆς δόξῃ προσκείμενον, ἢ γαυαλίει μὴ καὶ τῆς συνόδου τὰς ὁμοίαι ἀλάλιαν καὶ ἑρσάκιον διὰ τιμῆς ἢ γε πολλῆς, διό οἱ ἀπὸ τῆς συνόδου πεμθθέντες, ἐχρόνιζον, ἀποκρίσεως ἐτυγχάνοντες ὅτι ὅτι πῶς τοιαύτα πρὸς τὴν συνόδον διὰ τῶν παρόντων ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς.

Κωνσταντῖος νικητὴς καὶ τριαμβευτὴς αὐγυς, πᾶσι τοῖς ἐν ἀειμίνῳ ἐπισκόποις σιμωλθεῖσιν.

Αἱ προηγμενῶν ἔχουν ἡμᾶς φροντίδα καὶ τῆς εἰρήνης καὶ προσκωτητέ νόμου, ἀδὲ ἡ ὑμετέρα χρηστότης ἀγνοεῖ ἀλλὰ νῦν τὰς ἀπὸ τῆς σιωπῆς ὑμῶν ἀποσταλέας εἰκοσι ἐπισκόπους ἀναδέξαμεν τὴν παρ' ὑμῶν πρεσβείαν, τῶς ἐκ ἡδωμένην ἰδέειν ἀναγκαῖα γρημίτη πρὸς τὰς βαρβάρους ὁδοὺς καὶ ὡς οἶδατε, ὡς περὶ τὴν ψυχὴν καθαρὰν ἔσαν ἀπὸ πάσης φροντίδος, τὰ καὶ τῆς εἰρήνης νόμου γυμνάσειν, τοιγαρὶν τὰς ἐπισκόπους ἐκελεύσαμεν ἐν τῇ ἀδριανουπόλει ἐκδέξασθαι τὴν ἡμετέραν ἐπάνοδον, ἢ ἐπειδὴ πάντα καλῶς διαλεθῆναι τὰ δημόσια, ἵνα λοιπὸν ἀπὸ ὑποβάλλουσι, ἀκῆσαι καὶ δοκιμάσαι διωτηρῶν τῆς μῆτρος ἐξέρρηκται ὑμῶν μὴ βαρὺ φανέσθω, ὡς ἐκδέξασθαι τὴν αὐτῶν ἐπάνοδον, ἢ ἐπείδ' ἂν ἐπανέσθωσι κομίζοντες ὑμῶν τὰς ἡμετέρας ἀποκρίσεις, διωτηρῶντες εἰς πέρας ἀγαγεῖν τὰ πρὸς τὴν λυσίελεψαν ἀνήκοντα τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Ταῦτα δεξάμενοι τὰ γράμματα οἱ ἐπίσκοποι, αὐτῶς τοιαῦτα ἀνέγραψαν τὰ γράμματα τῆς φιλανθρωπίας ἐδέξαμεθα, καὶ εἰς θεοφιλέσας βασιλεὺς, τὰ πρὸς ἡμᾶς διὰ τὴν τῶν δημοσίων ἀνάγκην, τῶς μὴ δεδωπηθῆσεν τὰς ἡμετέρας πρὸς ἐξείρεται ἡμᾶς ὅτι κελύξας ἐκδέξασθαι τὴν αὐτῶν ἐπάνοδον, ἔως ἂν τὰ παρ' ἡμῶν ὀρεθέντα ἀκολούθως τοῖς προγόνους ἡμῶν ἐπιγινώσκοντες αὐτῶν ἡ σὴ ἐυλάχεια ἀλλὰ ἐννεὺ διὰ τῶν τῶν γραμμάτων ὁμολογῶν καὶ διαβεβαιώμεθα, μηδαμῶς ἡμᾶς ἀναχωρεῖν τῆς ἡμετέρας προθέσεως τῆτο καὶ τοῖς πρὸς ἐσθῆσιν.

A Hæc à Concilio scripta, & per Episcopos missa fuere. Verum Ursacius & Valens cum adventum illorum prævertissent, Concilium iptum apud Imperatorem criminati sunt, ostensâ illi fidei fomulâ quam secum attulerant. Imperator vero, cujus animum jampridem occupaverat Ariana perfidia, adversus synodum commotus est; Valentem autem & Ursacium multis honoribus affecit. Proinde qui à Synodo missi fuerant Episcopi, diu illic hæterunt, cum nullum ipsis responsum daretur. Tandem vero Imperator per illos qui aderant, hæc ad synodum rescripsit.

B Constantius victor & triumphator Augustus, universis Episcopis qui apud Ariminum convenerunt.

Præcipuam nos semper curam gerere divinæ ac venerabilis legis, ne vestra quidem sanctitas ignorat. Veruntamen viginti Episcopos à vestra prudentia missos, qui legationem vestro nomine obeundam susceperunt, hæctenus nobis videre non licuit. Urget enim nos expeditio adversus Barbaros: & quemadmodum nostis, animo ab omni cura ac sollicitudine vacuo, divinæ legis negotia tractanda sunt. Quamobrem Episcopis mandavimus, ut reditum nostrum Hadrianopoli expectarent; ut postquam ea quæ ad rempublicam pertinent, recte fuerint constituta, tunc demum quæ ab illis suggesta fuerint, audire atque expendere valeamus. Interim vero nequaquam molestum sit vestræ gravitati, eorum reditum præstolari, ut cum reversi fuerint nostra ad vos responsa referentes, ea quæ ad utilitatem Ecclesiæ Catholicæ pertinent, ad exitum perducere possitis. Has literas cum accepissent Episcopi, in hunc modum rescripserunt.

Accepimus literas clementiæ tuæ, Domine Imperator Deo carissime, quibus significas ob publicorum negotiorum necessitatem, tibi non licuisse hæctenus legatos nostros ad conspectum tuum admittere: jubesque ut eorum reditum eo usque expectemus, donec pietas tua per illos cognoverit ea quæ sunt à nobis convenienter majorum nostrorum traditioni decreta. Nos vero nunc quoque profitemur his literis & affirmamus, nullatenus nos à proposito nostro discedere. Id enim etiam lega-

tis nostris mandavimus. Perimus A
autem ut placido ac sereno vultu
tum presentia mediocritatis nostræ
scripta jubeas perlegi, tum ea quæ
per legatos nostros mandavimus,
benigne suscipias. Cæterum man-
suetudo tua nobiscum juxta intelli-
git, quantus sit ubique mœror at-
que tristitia, propterea quod feli-
cissimis temporibus tuis tot Eccle-
siæ Episcopis suis sunt destitutæ. At-
que idcirco obsecramus iterum cle-
mentiam tuam, Domine Deo caris-
sime Imperator, ut ante hyemis as-
peritatem, si quidem id pietati tuæ B
placuerit, ad Ecclesias nostras remea-
re nos jubeas: quatenus omnipoten-
ti Deo, & Domino ac Servatori no-
stro Iesu Christo, filio ejus unige-
nito, solennes pro imperio tuo pre-
ces unâ cum populis celebrare possi-
mus, sicut & antea semper fecimus,
& nunc cum maxime facere optamus.
His literis scriptis, cum aliquantulum
temporis substitissent, & Imperator
nullum ipsis responsum daret, singuli
ad civitates suas redierunt. At Im-
perator jam quidem antea in animo
habebat, opinionem Arij per omnes
Ecclesias disseminare: Tum verò maxi-
me studens id perficere ut illa reliquis
omnibus prævaleret, discessum Epi-
scoporum contemptum ab illis se esse
dicens, eò quod præter ipsius senten-
tiam Concilium dissolvissent. Qua-
propter Ursacio ac Valenti eorumque
affectis, quidvis contra Ecclesias agen-
di liberam potestatem dedit. Expositi-
onem autem fidei quæ lecta fuerat
Arimini, ad Ecclesias Italiæ mitti jus-
sit: mandans ut quicumque subscribere
ei nollent, pellerentur Ecclesiis,
& in eorum locum alij substituerentur.
Et primus quidem Liberius Romanæ
urbis Episcopus, cum fidei illi confes-
sum accommodare renuisset, in exi-
lium mittitur, Felice in ejus locum
ab Ursacianis suffecto. Qui cum ef-
fret Ecclesiæ Romanæ diaconus, Arianam
tunc amplexus perfidiam, ad
Episcopatus honorem promotus est.
Nonnulli tamen affirmant, illum
opinionem Arianam minimè am-
plexum esse, sed vi ac necessitate
compulsus ordinationem susce-
pisse. Tunc igitur in Occidentis par-

ἡμῶν ἐνεβλάμεθα ἀξιῶμεν τοίνυν, ὅπως
γαληναία τῆ προσόψεται τε νῦν γράμμα-
τα τῆς ἡμετέρας μετεπίτηθ' κελύσης ἀνα-
γνωσθῆναι· ἀλλὰ γὰρ καὶ κείνα ἀδ' ἐπὶ τῶν
πρῶτων ἡμῶν ἐνεβλάμεθα, ἡδέως ὑποδέ-
ξῃ ἐκεῖνο μὲντοι σωροῦ μεθ' ἡμῶν καὶ ἡ σὴ
ἡμερότης, ὅσην ἐστὶ λύπη καὶ καθήφεια, ὅτι ἐν
τοῖς σοῖς μακαριωτάτοις καιροῖς, τοσαύται
ἐκκλησία χωρὶς Ἐπισκόπων εἰσὶ· Ἐδ' ἀπὸ τῆ
παλιν τὴν σὴν φιλανθρωπία ἀξιῶμεν, κύριε
θεοφιλέτατε βασιλεῦ, ὅπως πρὸ τῆς τετραχί-
της τῶν χειμῶνων, εἴπερ δρῶσιν ἐπὶ τῆ εὐσε-
βεία, κελύσεις ἡμᾶς εἰς τὰς ἡμετέρας ἐκ-
κλησίας ἐπανελθεῖν, ὑπερτὸ δύνασθ' ἡμᾶς
τῶ παντοκράτορι Θεῷ, καὶ τῶ δεσποτῇ καὶ σω-
τῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῶ ὑψ' αὐτῶ τῶ μονο-
γρεῖ, ὑπερτὸ τῆς βασιλείας, τὰς ἐθίμους ἐπι-
χὰς καὶ τῶ λαῶν ἀποπληρῆν, καθὼς καὶ αἱ
ἐπιτελεσάμεν καὶ νῦν ποιῶμεν ἐυχόμενοι.
Τὰ ταῦτα γράψαντες, καὶ μικρὸν ἤμειναντες
χρόνον, ὡς εὐχ' ἤξίε αὐτὰς ὁ βασιλεὺς ἀπο-
κρίσας, καὶ πόλεις τὰς ἑαυτῶν ἀνεχώρη-
σαν· ὁ βασιλεὺς δ' ἐ, καὶ ἡδη μὲν πρῶτος
ἐσκόπει τῶν δρεϊανῶν δόξαν ταῖς ἐκκλη-
σίαις ἐγκατασπείρει· ταύτῃ τὸ κεραιτῆσαι
ἐσπασδακῶς, πρῶτα φασιν ὑβρεως τῶν ἐπι-
σκόπων ποιῆται ἀναχώρησιν, καὶ ἀπεφε-
ρῆν λέγων, ὅτι πρῶτα γινώσκω αὐτῶν ἀνα-
λύθησαν· διὸ τοῖς μὲν πρῶτοι ἐρσάκιον, ἐπὶ
αὐτοῖς ἐδόκει σὺν παρρησία καὶ τῶ ἐκκλη-
σιῶν πρῶτα ἐπιπέσει· τῶν δ' ἐκδοσῶν
τῆς ἀναγνωσείσης ἐν δρεϊανῶν πίσει
ἐκείλθουσαν εἰς τὰς πρῶτα ἰταλίαν ἐκκλη-
σίας ἐκπέμπεας, πρῶτα ἄξας τὰς μὴ βου-
λομένους ὑπογράφειν αὐτῇ, Ἰξῶσθ' τῆ
ἐκκλησιῶν, καὶ εἰς τὰς τόπας αὐτῶν ἐπι-
ερε ἀντικαθίστασθ' καὶ πρῶτ' ἄ μὴν λῆ-
ει· ὁ τῆς ρώμης Ἐπίσκοπος· παρατησά-
μεν· ἐκείνη τῆ πίσει σὺνθεῶς, Ἰξῶσθ' τῆ
γινε, τῶ πρῶτοι ἐρσάκιον εἰς τὸν τόπον αὐτῶ κα-
τασπασίαν φίληκα· ὁ δ' ἀκον· ὡν τῆς ἐ-
ρῶμη ἐκκλησίας, καὶ τῆ δρεϊανῆ δόξη πρῶτος
θεῖς, εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν πρῶτος ἐλθῆν· εἰσὶ
οἱ λέγοντες, ὅτι ἐ πρῶτος ἐθετο μὲν τῆ δρεϊανῆ
νῆ δόξη, βία δ' ἐ καὶ ἀνάγκη κεχειροτόμη-
το πάντα μὲν ἐν τότε τὰ καὶ τὴν δύνα

καυδοι μέρη ταρχήν είχε τῶν μὴν, ἔξω-
 θεμῶν κ' ἀποσελλομῶν εἰς ἔξορίαν τῶν
 ἧ, εἰς τόπον τῶν αὐτῶν ἀνικαθίσταμῶν κ' αὐ-
 ταῦτα ἐγένετο βία κ' τῶν βασιλικῶν παρσα-
 μάτων, ἀπὸ κ' εἰς τὰ ἐδά μέρη ἀπέσαλτο ὁ
 λβέριος μὲν ἐν μικρὸν ὕστερον τ' ἔξορίας ἀ-
 νακληθεῖς, τὸν οἰκεῖον θρόνον ἀπέλαβε, ἔν ῥώ-
 μη λαῖ σασιάντ' κ' τῆς ἐκκλησίας ἐν-
 βάλλοντος τὸν φίληκα ὅτε βασιλεὺς καὶ πρῶ-
 γνώμω τῆτοις ἐγγύετο σύμφητος οἱ ἧ παρ-
 ἔρσάκιον τ' ἰταλίας ἀναχωρήσαντες, ἔπι τὰ
 ἀνατολικά διαβαίνοντες μέρη, πόλιν τ' Ἰθάκης,
 ὄνομα νίκη, καταλαμβάνοντες μικρὸν ἧ Ἰπι-
 μείναντες ἐν αὐτῇ χρόνον, ἔτερον ποιῶν ἐν
 αὐτῇ συνέδριον ἔπὴν ἀναγνωσθεῖσαν ἐν δρι-
 μίνω τ' πῆσεως ἐκδόσιν εἰς ἑλλάδα γλώσσαν
 ἐρμηνεύσαντες, καθ' ὃν ἀνώτερον γέγραπται
 τῆσπον, εἶτα δημοσεύσαντες ἐδέξασαν, ἐπι-
 φημίσαντες ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου κ' αὐ-
 τῆσποροῦ τὴν πίσιν τῇ ἐν νίκη, τῆσ παρο-
 μοίω ἔ ὄνομα ἧ σωμαρπάζειν τῆσ ἀπῆ-
 σῆρες βαλόμενοι τὴν ἐν νικαία γ' τ' βιδυνίας
 πίσιν ἐναυ ἐνόμιζον ἀλλ' ἔδεν αὐτῆσ ὄνησε τὸ
 σόφισμα μετ' ἔ πολὺ γ' ἔξηλέγη διετέ-
 λαν γ' γελῶμενοι πῆσ μὴ ἐν τῶν κ' τὰ ἐσῆ-
 ρια γ' ἡρομένων μέρη, τῆσ αὐτῆσ εἰρήστω μελι-
 τέον ἧ Ἰπι τὴν διήγησιν τῶν κ' τὸν αὐτὸν χρό-
 νον κ' τὴν ἀνατολίω γ' γ' ἡρημένων δ' ἡκτέον
 ἧ ἐντεῦθεν

A tibus, rebus novis ac tumultu plena
 erant omnia: cum alij quidem extru-
 derentur & in exilium mitterentur; alij
 vero in eorum surrogarentur locum.
 Atque hæc gerebantur vi & auctorita-
 te Imperialium edictorum, quæ ad par-
 tes etiam Orientis transmissa sunt. Cæ-
 terum Liberius haud multo post ab exi-
 lio revocatus, sedem suam recepit, cum
 populus Romanus seditione factâ Fel-
 licem Ecclesiâ expulisset, & Imperator
 licet invitus assensum illis præbuisset.
 Ursaciani vero relicta Italiâ, ad Ori-
 entis partes transgressi, Nicen venere,
 quod est oppidum Thraciæ. Illic mo-
 dico tempore commorati, aliud in eo
 loco fecere Concilium. Et expositio-
 nem fidei quæ lecta fuerat Arimini, in
 Græcum sermonem transferentes, sic-
 ut supra retulimus, confirmarunt simul
 ac publicarunt: ab universali Concilio
 dictatam esse vulgantes fidem, quæ ab
 ipsis edita erat in oppido Nicæ: eo con-
 silio ut nominis similitudine simplici-
 ores deciperent, dum putant eam esse fi-
 dem quæ apud Nicæam Bithyniæ urbem
 conscripta fuisset. Verum hujusmodi
 commentum nihil ipso juvit: Paulo
 post enim detecta fraus est, ipsiq; omni-
 um ludibrio expositi permansere. Sed
 de his quæ in Occidentis partibus gesta
 sunt, hæcenus dicta sufficiant. Trans-
 eamus nunc ad narrationem eorum, quæ
 eodem tempore sunt in Oriente gesta.
 Hinc autem sumendum est sermonis
 exordium.

Κεφ. λη΄.

CAP. XXXVIII.

Περὶ τῆς Μακεδονίης ἀμότητος ἧ παρ' αὐτῆσ γ' ἡ-
 ἰότων παραχῶν.

De Macedonij savitia & tumultibus ab eo
 concitatis.

Οἱ ἔ ἀρειανῆ μέρησ Ἰπίσκοποι, μείζον
 ἐν τῶν βασιλικῶν παρσαγματῶν
 παρσελάμβανον θράσ' ἔ ὅπως τῶ μὲν
 συνόδον παρεσκιδάζοντο συγκερῶν, μι-
 κρὸν ὕστερον λέξω τὰ ἧ πρὸ τῆσ συνόδου ὑπὸ
 αὐτῶν ἡρομένα, πρὶ ἔτερον Ἰπιδράμωμεν
 ἀκάκι μὴ γ' καὶ πατρόςφιλος, μάζιμον
 τὸν ἱεροβλύμων ἔξωθήσαντες, κ' ἐκείνον ἀνι-
 καλῆσθησαν μακεδόνι ἧ τῆσ γείνιαζῆσας
 ἐν κωνσταντῆσ πόλει ἐπαρχίας τῆσ καὶ πόλεις
 ἀνέστρεπεν, ὑπ' αὐτῆσ ἔ οἰκεία σκοπῆ κ' τῶν
 ἐκκλησιῶν παροβαλλόμενος κ' τῆσ μὴν κυ-
 ζίκης, ἐλεύσιον Ἰπίσκοπον ἀναδ' κ' τῆσ δ' ἔ

A Rianæ factionis Episcopi, ex Im-
 perialibus edictis majorem sum-
 pserunt audaciam. Quanam autem ra-
 tione Concilium cogere aggressi sint,
 paulo post dicturus sum. Prius tamen
 ea percurram quæ ab illis ante synodum
 gesta sunt, Acacius quidem & Patro-
 philus pulso Maximo Hierosolymor-
 um Episcopo, Cyrillum in ejus locum
 substituerunt. Macedonius vero vicinas
 Constantinopoli civitates ac provincias
 subvertit, ministros sceleris sui quod
 contra Ecclesias designaverat, ad sacer-
 dotia promovens. Et Eleusium qui-
 dem Cyzici ordinavit Episcopum: Ni-
 S ij